

fot. Lindab

POD BLACHA

W minionym pięćdziesięcioleciu budynki kryte blachą cechowała monotonia estetyczna: szare, miejscami rdzewiejące dachy, kryte stalową lub ocynkowaną blachą płaską, z drugiej zaś strony – efektowne pokrycia ze szlachetnie spatinowanej blachy miedzianej. Dziś oferta producentów blachy i blachodachówki zadziwia estetyką i różnorodnością kolorystyczną. Nowoczesne technologie wytwarzania wzbogacają pokrycia o nowe, uniwersalne właściwości, a także – zapewniają im znacznie większą trwałość.

Opracowanie: Agnieszka Rezler

Nowoczesne pokrycia z blachy stwarzają inwestorom bardzo szerokie możliwości. Wysoka szczelność i duże wymiary elementów umożliwiają krycie dachów o niemal dowolnym kącie nachylenia. Za minimalny spadek połaci przyjmuje się w ich przypadku 15°, niemniej można nimi również kryć dachy niemal całkowicie płaskie – o spadku połaci od 5°. W przypadku dachów stromych – o nachyleniu powyżej 50° – blacha i blachodachówka pozostawiają w tyle konkurencję, stanowiąc jedyną propozycję pokrycia zgodną z normą budowlaną. Tylko one nadają się do pokrywa-

nia pionowych fragmentów połaci (występujących np. w jednym z wariantów dachu mansardowego).

Niebagatelną zaletą pokryć wykonanych z blachy jest ich niska waga – ciężar 1 m² nie przekracza 7 kg (wyjątkiem jest tu blacha stalowa ocynkowana, której waga może sięgać 15 kg/m²). Jeśli zatem „blaszany” dach bierzemy pod uwagę jako jedną z możliwości pokrycia, ostateczną decyzję w tej kwestii podejmijmy już na etapie projektowania budynku; pozwoli nam to obniżyć koszty konstrukcji dachowej, której elementy – w przypadku blachy – mogą mieć przekroje mniejsze, niż pod dachówkę ceramiczną czy cementową. Z tej samej przyczyny blachy znajdują zastosowanie w renowacjach i remontach dachów na starych budynkach – ich niski ciężar nie wymaga zwykle wzmacniania elementów istniejącej więźby.

Dodatkową, często decydującą zachętę dla inwestorów może stanowić stosunkowo niska cena pokryć z blachy. I tu ujawnia się ich „pięta achillesowa” – nie w każdym bowiem wypadku zastosowanie blachy będzie ekonomicznie uzasadnione. Jeśli wymarzyliśmy sobie dom przykryty dachem o szczególnie skomplikowanej formie, licznych skosach i przenikających się połaciach o nieregularnych kształtach, a zwłaszcza – wielu załamaniach, daszkach i lukarnach, wybierzmy firmę, która wykona blachę pod konkretny wymiar dachu **1**. W przeciwnym razie ilość nieuniknionych, bezużytecznych odpadów może znacznie zwiększyć, a czasem wręcz zwielokrotnić nasze wydatki.

1 Wiele firm oferuje wykonanie blachy pod konkretny wymiar dachu, co pozwala wyeliminować odpady (fot. Lindab)

Jaki wybór?

Obok blach płaskich wykorzystywanych od wieków: **miedzianych**, **stalowych** lub **ocynkowanych** (znajdujących dziś zastosowanie głównie przy renowacjach obiektów zabytkowych, a także – rzadziej – jako materiał pokrywowy dla budynków o tradycyjnej 2 lub szczególnie nowoczesnej architekturze) dostępne są obecnie blachy **aluminiowe**, **stalowe z alucynkiem** oraz **cynkowo-tytanowe**. W sprzedaży są również profilowane blachy z rdzeniem stalowym bądź aluminiowym i kilkuwarstwową powłoką ochronną 3. Do najczęściej stosowanych należą blachy tłoczone, imitujące dachówki (stąd nazwa „blachodachówka”). Estetyka i jakość ich wykonania pozwalają kryć nimi nawet budynki stylowe o charakterze dworowym, choć nie wszyscy specjaliści uważają takie połączenie za najszczęśliwsze.

Godne polecenia – ze względu zarówno na właściwości, jak i na estetyczny wygląd – są **blachy profilowane wykończone posypką mineralną lub ceramiczną**. Efekt szlachetnej chropowatości uzyskuje się tu przez natryskiwanie w procesie produkcji drobnoziarnistego kruszywa skalnego lub granulatu ceramicznego na pokrywającą blachę warstwę żywicy, a następnie – związanie go z podłożem przez pokrycie warstwą ochronną żywicy akrylowej z dodatkiem środka grzybobójczego. Chroni ona kolor pokrycia, nadaje mu umiarkowany połysk, zabezpiecza je przed porastaniem mchem i pleśniami, a także – w pewnym stopniu – przed uszkodzeniami mechanicznymi. Skomplikowana technologia wytwarzania tego

2 Dach pokryty nowoczesną blachą płaską prezentuje się bardzo elegancko (fot. Ruukki)

3 Powlekana blacha trapezowa znajduje dziś głównie zastosowanie na dachach i elewacjach obiektów przemysłowych (fot. Polonica)

typu blachodachówki ma oczywiście wpływ na jej cenę – w porównaniu z pokryciem nieuszlachetnionym jest ona znacznie droższa. Ten mankament rekompensują liczne zalety: chropowatość powierzchni blachodachówki z posypką sprawia, że zimą śnieg zsuwa się po pokryciu mniej gwałtownie, a latem jego powierzchnia nie nagrzewa się zbyt silnie. Powłoki ochronne zabezpieczają blachę przed korozją i uszkodzeniami mechanicznymi. Na poddaszu pokrytym uszlachetnioną blachodachówką znacznie mniej dokuczliwe będą też odgłosy padającego deszczu. Szczególnie korzystne efekty daje zastosowanie tego materiału na terenach intensywnie zalesionych.

W dziedzinie trwałości zdecydowany prym wiodzie blacha miedziana – jej długowieczność ocenia się na 100-300 lat. Nie wymaga przy tym żadnych zabiegów konserwacyjnych, a w miarę upływu czasu pokrywa się piękną zielonkawą patyną. Wysoka, ok. stuletnia trwałość charakteryzuje również blachę cynkową z dodatkiem tytanu (cynkowo-tytanową). Niemal równie trwała jest blacha stalowa z alucynkiem, szczególnie polecana w obszarach silnego zanieczyszczenia powietrza czy w surowym klimacie nadmorskim. Mniej odporne na upływ czasu są blachy cynkowe i najłżejsze – aluminiowe; ich trwałość szacuje się na 50 lat. Popularna blacha stalowa ocynkowana posłuży nam bez konieczności remontu i wymiany przez okres 30-50 lat.

Montaż

Pokrycie z **blachy płaskiej** wymaga sztywnego, równego podłoża. Stosowany dawniej powszechnie podkład z desek łączonych na pióro i wpust, obecnie zastępuje się zwykle rozwiązaniem tańszym

Jak zbudowana jest nowoczesna blacha wielowarstwowa

Dzięki swojej budowie i pokryciu kilkoma warstwami powłok zabezpieczających, współcześnie produkowane blachy charakteryzuje wysoka trwałość i odporność na uszkodzenia mechaniczne oraz na niszczące działanie czynników atmosferycznych. Jako wierzchnią warstwę pokrywową stosuje się na nich najczęściej: **pural** – o wysokiej odporności na korozję i zmienne warunki atmosferyczne; skutecznie chroni pokrycie przed działaniem promieni słonecznych, jest także odporny na zadrapania i inne uszkodzenia mechaniczne, **poliester** – chroniący kolor pokrycia przed blaknięciem, choć nie całkiem odporny na zadrapania, **poliester matowy** – o podobnych właściwościach, lecz odporniejszy na uszkodzenia mechaniczne, **plastizol** – doskonale zabezpieczający rdzeń blachy przed korozją, nie polecany jednak ze względu na stosunkowo niską odporność na nagrzewanie (może ulec uszkodzeniu już w temperaturze 60°C), **PVF2** – powłokę nadającą trwały połysk i zabezpieczającą kolor pokrycia, **akryl** – rzadziej stosowany ze względu na znikomą odporność na zarysowania.

Budowa blachy pokrywowej

i mniej czasochłonnym: płytami OSB lub ze sklejki wodoodpornej.

Arkusze **blach profilowanych**, jako sztywniejsze, mocuje się do łat montażowych przybijanych na kontrłatach (wyjątek stanowi tu tzw. dachówka samonośna w postaci arkuszy ocynkowanej blachy stalowej z ukształtowanym profilem „Z”, zastępującym łatę – dachówkę samonośną mocujemy bezpośrednio do kontrłat).

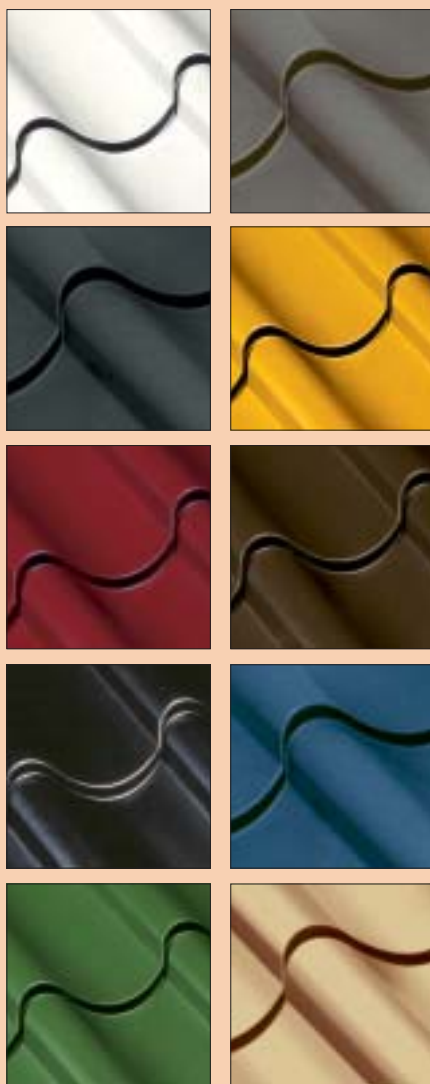
Tylko blacha i blachodachówka nadają się do pokrywania pionowych fragmentów połaci (np. w dachu mansardowym)

Na dachach nad poddaszem użytkowym jako podłoże pod blachę i blachodachówkę stosuje się – podobnie jak w przypadku dachówki ceramicznej i cementowej – **pełne deskowanie kryte**

4 Dzięki desce poziomującej idealnie równo przymocujemy arkusze blachy

5 Blachodachówka powlekana dostępna jest w bogatej gamie kolorystycznej (fot. Ruukki)

papą lub folię wstępnego krycia. Jednak nawet jeśli montujemy pokrycie z blachodachówki na dachu nieocieplonym (nad poddaszem nieużytkowym), należy ułożyć pod nim folię wstępnego krycia – zapobiegnie to zawilgoceniu konstrukcji dachu ściekającymi kroplami, które mogą pojawić się na spodniej stronie pokrycia w wyniku skraplania (kondensacji) pary wodnej.

Do mocowania arkuszy używa się specjalnych wkrętów z podkładką uszczelniającą. Prace zaczynamy zawsze od dolnego rogu połaci dachowej. By zapewnić idealnie równe ułożenie arkuszy, można posłużyć się prostą metodą, przybijając wzdłuż okapu, prostopadłe do dolnych krawędzi krokwi, poziomą deskę, która – wymuszając właściwy kąt montowania arkuszy – spełni rolę listwy poziomującej **4**. Łączenie poszczególnych blach musi być wykonywane ściśle według wskazówek producenta pokrycia, gdyż liczba, rodzaj i umiejscowienie wkrętów różnią się odpowiednio do wielkości i ciężaru arkuszy, a także – do sposobu wytwórcy blachy.

Uwaga

Starannie ułożone pokrycie z blachodachówki ma kilkudziesięcioletnią trwałość, jeśli jednak podczas transportu lub montażu nastąpi uszkodzenie powłok ochronnych, jego żywotność ulegnie znacznemu skróceniu. Na czas przejazdu arkusze blachy należy koniecznie zabezpieczyć przed przesuwaniem, sztywno je mocując. Podczas przemieszczania się po ułożonym już pokryciu należy szczególnie wystrzegać się zarysowania jego powierzchni. Do cięcia arkuszy nie wolno używać szlifierek kątowych i innych narzędzi o podobnej zasadzie działania. Zniszczą one strukturę materiału na ciętej krawędzi, a także – snopem iskier – jego powłokę. We wszystkich uszkodzonych miejscach szybko pojawi się korozja, której rozprzestrzenianie trudno będzie zahamować. Jeśli zatem, mimo zachowania ostrożności, zdarzy nam się zarysować lub w inny sposób uszkodzić powierzchnię blachy, wszelkie „kancery” zamalujmy niezwłocznie farbą zaprawkową.

Kompletna oferta większości producentów pokryć z blachy umożliwia wykonanie dachu jednolitego materiałowo i kolorystycznie, niezależnie od barwy wybranego pokrycia **5**. Przed ułożeniem blachy, w miejscu zbiegu połaci dachowych montuje się blaszane rynny koszowe, zaś dopiero po wykonaniu zasadniczego pokrycia mocuje się pozostałe obróbki uszczelniające, np. półokrągłe gąsiorzy. ■

Orientacyjne informacje o cenach poszczególnych materiałów i kosztach wykonania dachu podajemy na str. 95

Info Rynek – firmy

- AHI ROOFING (Dystrybutor w Polsce Konsult)**
(22) 847 96 25 www.ahiroofing.com.pl
- ALUMINIUM KONIN – IMPEXMETAL**
(63) 247 46 49 www.aluminium-konin.com.pl
- BALEX METAL**
(58) 778 44 44 www.balex.com.pl
- BLACHOTRAPEZ**
(18) 268 52 00 www.blachotrapez.com.pl
- BLACHPROFIL2**
(12) 415 55 51 www.blachprofil2.com.pl
- BUDMAT**
(24) 268 59 58 www.budmat.com.pl
- HAIRONVILLE**
(61) 822 04 80 www.haironville.pl
- ELMAXI**
(12) 289 04 70 www.elmaxi.com.pl
- FLORIAN-PODKARPACIE**
(18) 442 94 51 www.florian-podkarpacie.com.pl
- FLORPROFILE**
(32) 770 65 40 www.florprofile.com.pl
- ICOPAL**
(43) 823 41 11 www.icopal.pl
- IMPEXMETAL (HMN Szopienice)**
(32) 759 16 30 www.impexmetal.com.pl
- ISPAT POLSKA STAL**
(32) 245 20 71 www.hutaflorian.com.pl
- KAMI**
(23) 662 92 90 www.kami-dachy.pl
- LIMBLACH**
(18) 337 61 61 www.limblach.com.pl
- LINDAB**
(22) 751 88 90 www.lindab.pl
- METROTILE POLSKA**
(61) 663 36 95 www.metrotile.com.pl
- PLANNJA**
(22) 814 10 60 www.plannja.com.pl
- POLONICA**
(41) 345 56 40 www.polonica.com.pl
- PREFA POLSKA**
(22) 798 10 78 www.prefa.com
- PRUSZYŃSKI**
(22) 738 60 00 www.pruszynski.com.pl
- RUUKKI POLSKA**
(46) 855 34 61 www.ruukki.com
- RHEINZINK POLSKA**
(22) 611 71 30 www.rheinzink.pl
- UMICORE MARKETING SERVICES POLSKA**
(22) 620 30 87 www.vnzinc.pl
- ZAKŁADY METALURGICZNE SILESIA**
(32) 358 74 00 www.zmsilesia.com.pl